

09-10-2009

Sagsnr.
2009-136324

Dokumentnr.
2009-603084

Ældrerådernes formelle rettigheder og roller

Resume

De københavnske ældreråd har henvendt sig til Socialudvalget, da de ønsker at blive hørt vedr. tilsynsrapporter for botilbud til borgere med handicap eller sindslidelse, hvor der bor borgere over 60 år.

Et medlem af Socialudvalget har derudover spurgt til, hvorvidt der er hjemmel til, at Ældrerådet kan besøge/få indsigt i forholdene for personer over 60 år på Socialforvaltningens tilbud.

Der er ikke i lovgivningen hjemmel til, at Socialforvaltningen umiddelbart kan give oplysninger om konkrete personer over 60 år på forvaltningens botilbud, som kan give ældrerådene mulighed for at besøge/få indsigt i disse personers forhold, men der er række andre muligheder for delvist at imødekomme ældrerådene.

Uddybning

MR Handicap og Psykiatri

Bernstorffsgade 17, 4, -
Lok. 435
1592 København V

Telefon
3317 3338

Telefax
3317 3260

E-mail
N594@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683038

www.kk.dk

Bestemmelserne om ældrerådene findes generelt i Retssikkerhedslovens §§ 30-33, se bestemmelserne i deres helhed nedenfor.

Det fremgår heraf bl.a., at ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg og at ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. Det fremgår endvidere, at kommunalbestyrelsen skal høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

Ældrerådene er således en selvstændig myndighed uden for Socialforvaltningen, hvilket betyder, at videregivelse af oplysninger mellem Socialforvaltningen og Ældrerådene er omfattet af begrænsningerne i Forvaltningslovens § 28 om personfølsomme oplysninger.

Ældrerådenes opgaver er beskrevet på et overordnet niveau, og der er ikke i disse bestemmelser nogen særskilt hjemmel til at ældrerådene kan besøge eller få indsigt i personer over 60 år. Det er derfor lovgivningens (Straffelovens, Persondatalovens og Forvaltningslovens) almindelige regler om tavshedspligt og om videregivelse af personfølsomme oplysninger samt begrænsningerne heri, der er bestemmende for, om der kan gives de omhandlede personidentificerbare oplysninger til ældrerådene.

Udgangspunktet er tavshedspligten, og der er ikke i den angivne lovgivning undtagelser, der kan dispensere herfor. Der er herved også lagt vægt på, at ældrerådenes opgaver i Retssikkerhedsloven er beskrevet på et overordnet niveau. Det er derfor ikke muligt direkte at give ældrerådene indsigt i forhold vedrørende konkrete borgere over 60 år på forvaltningens botilbud.

Det fremgår af Socialministeriets vejledning om personlig og praktisk hjælp, træning, forebyggelse mv., at ældrerådet ikke kun skal beskæftige sig med spørgsmål, der angår de svage ældre, men med alle spørgsmål, der har betydning for personer på 60 år og derover - f.eks. trafik- og boligforhold, sundhed, miljø og kultur.

De ældre skal således have indflydelse på kommunens ældrepolitik i bred forstand og på såvel spørgsmål af overordnet karakter som på forhold, der har betydning for ældres hverdag. Ældrerådet skal derimod ikke beskæftige sig med konkrete personsager eller konkrete personalespørgsmål.

Det fremgår videre af Socialministeriets vejledning, at hvor hensigten

med bruger- og pårørenderåd er, at de skal tjene de svage ældres nære interesser i den enkelte boenhed, er det hensigten med ældrerådene, at de skal tjene som uvildige sparringspartnere for kommunerne i alle overordnede og principielle ældrepolitiske spørgsmål.

For at sikre uvildigheden og for at undgå, at der bliver tvivl om ældrerådernes rolle, er det væsentligt at fastholde, at ældrerådene ikke skal beskæftige sig med konkrete opgaver, eller involveres i kommunale driftsopgaver. Derfor er det ikke en naturlig opgave for ældrerådene at deltage i bruger-/pårørendes arbejde, hvis formål er at tjene de svage ældres nære interesser i den enkelte boenhed.

Ældrerådernes opgaver med at afgive hørings svar til kommunalbestyrelsen om forslag, der vedrører de ældre, jf. Retssikkerhedslovens § 30, stk. 2, forudsætter imidlertid et dybtgående kendskab til de forhold, de ældre lever under, herunder også på forvaltningens tilbud.

Ældrerådene har derfor en legitim og retlig interesse i at få et nærmere kendskab til de ældres forhold på Socialforvaltningens bosteder, og der er nogle muligheder for inden for lovgivningens rammer at imødekomme dette informationsbehov hos ældrerådene uden at forvaltningens tavshedspligt herved bliver tilsidesat:

- Socialforvaltningen kan fremsende relevante tilsynsrapporter til ældrerådene, når de bliver offentliggjort,
- Socialudvalget og ældrerådene kan drøfte forholdene på Socialforvaltningens tilbud på deres årlige møder.
- Socialforvaltningen kan viderebringe et tilbud fra ældrerådene til borgere over 60 år om, at beboerne kan rette henvendelse til ældrerådene, hvis de ønsker et besøg, og/eller
- Socialforvaltningen kan viderebringe et opslag om informationer m.v. fra ældrerådene henvendt til borgere over 60 år på de relevante bosteder. De omhandlede beboere kan herefter selv rette henvendelse til ældrerådene.

Uddrag af Retssikkerhedsloven:

§ 30. I hver kommune etableres et ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen afgør, om der er grundlag for at nedsætte flere ældreråd.

§ 31. Ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

§ 32. Personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valgret og er valgbare til ældrerådet.

§ 33. Kommunalbestyrelsen fastsætter i samarbejde med ældrerådet vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Stk. 4. Et medlem af ældrerådet er ikke forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.